

Vec C-510/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

28. júl 2022

Vnútroštátny súd:

Înalta Curte de Casație și Justiție

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

14. jún 2022

Odvolaťka:

Romaqua Group SA

Odporkyne:

Societatea Națională a Apelor Minerale

Agenția Națională pentru Resurse Minerale

Predmet konania vo veci samej

Odvolanie podané odvolateľkou Romaqua Group SA proti odporkyniam Societatea Națională a Apelor minerale SA (Národná spoločnosť pre minerálne vody – SNAM) a Agenția Națională pentru Resurse Minerale (Národná agentúra pre nerastné zdroje – ANRM), predmetom ktorého je odvolanie proti občianskoprávnemu rozsudku z 11. júna 2019 Curtea de Apel București – Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť, VIII senát pre správne a daňové spory, Rumunsko)

Predmet a právny základ prejudiciálnej otázky

Na základe článku 267 ZFEÚ sa žiada o výklad článku 106 ods. 1 ZFEÚ, článkov 49 a 119 ZFEÚ a článku 3 smernice 2009/54/ES.

Prejudiciálne otázky

Má sa článok 106 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ako je právna úprava vo veci samej, ktorá zachováva pôvodné, priame udelenie v nekonkurenčnom režime licencií na využívanie prameňov minerálnych vôd spoločnosti, ktorá je v úplnom vlastníctve štátu, prostredníctvom postupného a neobmedzeného predlžovania výhradných licencií (ktoré má k dispozícii štátna spoločnosť)?

Majú sa článok 16 Charty základných práv Európskej únie, článok 49 ZFEÚ, článok 119 ZFEÚ a článok 3 smernice 2009/54/ES o využívaní a uvádzaní na trh prírodných minerálnych vôd vykladať v tom zmysle, že bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, ako je právna úprava vo veci samej a vyššie uvedená právna úprava, ktorá stanovuje neodôvodnené obmedzenie slobody vykonávať obchodnú činnosť a slobody usadiť sa?

Uvedené ustanovenia práva Únie a judikatúra?

Články 49 a 102 ZFEÚ, článok 106 ods. 1 ZFEÚ a článok 119 ods. 1 ZFEÚ.

Charta základných práv Európskej únie, článok 16.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/54/ES z 18. júna 2009 o využívaní a uvádzaní na trh prírodných minerálnych vôd; odôvodnenie 5 a článok 3.

Rozsudok zo 17. júla 2014, Komisia/DEI (C-553/12 P), body 41 až 47.

Uvedené vnútroštátne ustanovenia

Banský zákon č. 61/1998

Článok 46: „(1) Verejné inštitúcie, národné banské spoločnosti a obchodné spoločnosti pokračujú vo svojej činnosti len v lokalitách, ktoré majú v správe a v ktorých ku dňu uverejnenia tohto zákona vykonávajú povolené vyhľadávacie, rozvojové alebo ťažobné práce.

(2) Do 90 dní odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona verejné inštitúcie, národné banské podniky a obchodné spoločnosti vykonávajúce banskú činnosť dokončia vymedzenie obvodov pre vyhľadávanie, rozvoj a využívanie lokalít stanovených v odseku 1 a požiadajú príslušný orgán o ich správu alebo udelenie koncesie podľa tohto zákona.“

Banský zákon č. 85/2003, ktorým sa zrušuje zákon č. 61/1998

Článok 20 ods. 2: „Licencia na využívanie sa udeľuje najviac na 20 rokov s právom na predĺženie o ďalšie päťročné obdobie.“

Článok 60 ods. 1: „Ustanovenia platných licencií zostávajú v platnosti počas celého obdobia ich platnosti za podmienok, za ktorých boli uzatvorené.“

Rozhodnutie č. 136/2001 Curtea Constituțională (Ústavný súd, Rumunsko), ktorým sa konštatovala neústavnosť ustanovení článku 40 ods. 1 prvej vety zákona č. 219/1998 o režime koncesií, v rozsahu, v akom sú miestne orgány verejnej správy povinné priamo zveriť prostredníctvom koncesnej zmluvy verejné statky alebo verejné činnosti a služby miestneho záujmu určitým právnickým osobám.

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Rozhodnutím vlády č. 786/1997 bola v rámci reorganizácie Regia Autonomă a Apelor Minerale din România (Rumunská autonómna spoločnosť pre minerálne vody) založená SNAM, obchodná akciová spoločnosť, rumunská právnická osoba v úplnom vlastníctve štátu, ktorej predmetom činnosti je „ťažba a zhodnocovanie užitočných minerálnych látok z ložísk, ktoré sú jej zverené do správy, prostredníctvom obchodných činností, geologických a hydrogeologických výskumných prác a využívania jej produktov plnením do fliaš alebo v rámci turistických a kúpeľných činností, dopravy, skladovania, distribúcie a predaja“.
- 2 Rozhodnutiami vlády prijatými postupne v roku 1999 (č. 489/1999, 568/1999, 695/1999 a 1020/1999) bolo schválené, že ANRM (ako správca licencií) udelila spoločnosti SNAM licencie na využívanie všetkých zdrojov minerálnej vody, ktoré boli v tom čase v prevádzke v Rumunsku (30 kolektorov podzemnej vody) na obdobie 20 rokov.

- 3 Dňa 19. júla 2016 spoločnosť Romaqua Group SA požiadala ANRM o okamžitý prevod licencií na využívanie odvodov Borsec a Stânceni a o to, aby po uplynutí platnosti licencií, ktoré predtým priamo udelila spoločnosti SNAM v roku 2018, nepredlžovala tieto licencie a aby zorganizovala verejné obstarávanie na udelenie nových licencií v súlade s platnými právnymi ustanoveniami.
- 4 ANRM odmietla vyhovieť týmto žiadostiam a zdôraznila, že prevod licencií môže uskutočniť len SNAM s predchádzajúcim súhlasom ANRM a že verejné obstarávanie sa môže uskutočniť len vtedy, ak SNAM nepožiada o predĺženie platnosti súčasných licencií. O predĺženie je možné požiadať vždy o päť rokov a ANRM nemôže brániť takejto žiadosti.
- 5 SNAM na druhej strane uviedla, že nemá záujem previesť práva a povinnosti vyplývajúce z oboch licencií na využívanie.
- 6 Dňa 2. novembra 2016 podala Romaqua Group SA na Curte de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko) žalobu proti žalovanej ANRM, ktorou sa domáhala, aby súd určil, že odmietnutie vyhovieť jej žiadosti bolo neoprávnené, a aby jej uložil povinnosť – po uplynutí obdobia na konci roku 2018, pre ktoré boli spoločnosti SNAM udelené licencie č. 331/1999 (obvod Borsec) a 585/1999 (obvod Stânceni) týkajúce sa koncesie na využívanie minerálnych vôd – vyhlásiť verejné obstarávanie v súvislosti s koncesiou na využívanie pre nasledujúce obdobie v súlade s platnými právnymi predpismi.
- 7 V odôvodnení svojej žaloby Romaqua Group SA uviedla, že napriek tomu, že platná právna úprava stanovuje vyhlásenie verejného obstarávania, ANRM udelila licencie uvedené v bode 2 priamo spoločnosti SNAM podľa článku 40 ods. 1 zákona č. 219/1998 o režime koncesií.
- 8 Po vyhlásení článku 40 ods. 1 zákona č. 219/1998 za protiústavný rozhodnutím Curte Constituțională (Ústavný súd) č. 136/2001 a po nadobudnutí účinnosti bankého zákona č. 85/2003, ktorého článok 18 stanovuje, že licencia na využívanie sa udeľujú úspešnému uchádzačovi verejného obstarávania, ANRM vydala koncesie na využívanie minerálnych vôd iným spoločnostiam ako SNAM, ktorá však má naďalej neoprávnené dominantné postavenie na trhu využívania minerálnych vôd.
- 9 ANRM vo svojom vyjadrení k žalobe tvrdila, že licencie pre koncesie boli spoločnosti SNAM udelené v súlade s článkom 46 bankého zákona č. 61/1998, keďže táto spoločnosť vykonávala ťažbu v obvodoch Borsec a Sâncrăeni.
- 10 Dňa 11. júna 2019 Curte de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) po tom, ako pripustil vstup SNAM do konania, zamietol žalobu, ktorú podala Romaqua Group SA, pričom konštatoval, že článok 46 zákona č. 61/1998 a článok 20 ods. 2 bankého zákona č. 85/2003, ako aj článok 32 ods. 1 rozhodnutia vlády č. 1208/2003, ktorým sa schvaľujú pravidlá uplatňovania bankého zákona č. 85/2003, sú v podstate uplatniteľné.

- 11 Romaqua Group SA podala odvolanie proti rozsudku z 11. júna 2019 na Înalta Curte de Casație și Justiție (Kasačný súd, Rumunsko), vnútroštátny súd, pričom okrem iného tvrdila, že napadnutý rozsudok porušuje zásadu prednosti práva Únie a požiadala vnútroštátny súd, aby položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 12 Spoločnosť Romaqua Group SA tvrdí, že postoj ANRM, ktorý potvrdil aj Curte de Apel București (Odvolací súd Bukurešť), podľa ktorého je SNAM oprávnená podľa článku 20 ods. 1 a 2 zákona č. 85/2003 žiadať o postupné predĺženie licencií každých päť rokov, a teda zachovávať *sine die* prostredníctvom predĺženia, ktorým disponuje, právo na využívanie vyplývajúce z priameho udelenia, treba posúdiť aj z hľadiska práva Únie.
- 13 SNAM má *de facto* dominantné postavenie, pretože si zachováva osobitné a výlučné právo prístupu k zdrojom, ktoré sa využívali v roku 1998. Podľa odvolateľky sú však vnútroštátne ustanovenia, ktoré túto situáciu umožňujú, v rozpore s ustanoveniami článku 106 ods. 1 a článku 102 ZFEÚ. Predmetné vnútroštátne ustanovenia nielenže zachovávajú osobitné a výlučné práva, ale vedú aj k zneužívaniu dominantného postavenia.
- 14 Okrem toho z hľadiska článku 16 Charty a článkov 49 a 119 ZFEÚ v spojení s článkom 3 smernice 2009/54/ES sporná vnútroštátna právna úprava vytvára prekážky vstupu iných podnikov na trh a predstavuje obmedzenie slobody usadiť sa, ktoré sa nezdá byť odôvodnené.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 15 Podľa vnútroštátneho súdu je predmetom prejednávaného sporu možnosť zachovať si prostredníctvom predĺženia (*de facto* bez časového obmedzenia) licencie, ktoré boli udelené priamo (bez verejného obstarávania) a teda narušenie systému hospodárskej súťaže na tomto trhu (keďže SNAM má dominantné postavenie, keďže si zachováva osobitné a výlučné právo prístupu k zdrojom, ktoré sa využívali v roku 1998).
- 16 Pri postupnej analýze pojmov „verejný podnik“ a „výlučné práva“ Înalta Curte de Casație și Justiție (Kasačný súd) konštatuje, že v tomto prípade sa uplatňujú ustanovenia článku 106 ZFEÚ.
- 17 Na jednej strane, pokiaľ ide o prvý z týchto pojmov, vnútroštátny súd zdôrazňuje, že SNAM je obchodnou akciovou spoločnosťou, rumunskou právnickou osobou, ktorej kapitál je v úplnom vlastníctve štátu, takže ju možno považovať za „verejný podnik“.
- 18 Na druhej strane, pokiaľ ide o druhý vyššie uvedený pojem, hoci článok 10 zákona č. 61/1998 a následne zákon č. 85/2003 teoreticky ponechávajú možnosť

prístupu k zdrojom minerálnych vôd, v skutočnosti je táto možnosť obmedzená zachovávaním licencií udelených prednostne SNAM podľa článku 46 zákona č. 61/1998. Neobmedzené a postupné predlžovanie výsady udelenej spoločnosti SNAM každých päť rokov vytvára osobitné a výlučné právo v jej prospech a zároveň vytvára prekážky vstupu na trh pre iné spoločnosti, čo zdôraznila aj Rada pre hospodársku súťaž vo svojej správe vypracovanej na základe sektorového prieskumu trhu o využívaní zdrojov prírodných minerálnych vôd v Rumunsku.

- 19 S prihliadnutím aj na body 41 až 47 rozsudku zo 17. júla 2014, Komisia/DEI (C-553/12 P), vnútroštátny súd konštatuje, že existujú vážne pochybnosti o tom, či vnútroštátna právna úprava týkajúca sa predĺženia platnosti sporných licencií je v súlade s ustanoveniami práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, slobody usadiť sa a slobody výkonu obchodnej činnosti za rovnakých podmienok.